

На ден 12.06.2013 година во големата сала за состаноци во зградата на поранешен Комитет во Центарот за развој на Североисточниот регион во Куманово, со почеток во 11.00 часот се одржа Јавна расправа по нацрт Студијата за оцена на влијание врз животната средина за проектот „Изградба на инсталација за производство на електрична и топлинска енергија преку горење на отпад во Североисточниот плански регион“.

Јавната расправа ја организира Министерството за животна средина и просторно планирање во соработка со инвеститорот Заедничко јавно претпријатие “Еко Зона“ од Куманово согласно законските барања за активно учество на јавноста при донесување на одлуки во поглед на започнување на проекти.

Присутни на јавната расправа:

- Влатко Цветаноски, Советник во одделение за оцена на влијание врз животна средина, МЖСПП;

- Хусни Тачи, Помлад соработник во одделение за оцена на влијание врз животна средина, МЖСПП;

- Младен Протиќ, Раководител на Центарот за развој на Североисточниот плански регион

- Атина Мургешанска, Заменик Раководител на Центарот за развој на Североисточниот плански регион

- Славјанка Пејчиновска – Андонова од консултантската фирма „ЕкоМозаик“ Дооел, експерт за оцена на влијание врз животната средина и одговорен експерт за изработка на Студијата за ОВЖС;

- Лиле Пеева, Експерт од тимот на „ЕкоМозаик“

- Здравко Андонов, Експерт од тимот на „ЕкоМозаик“

- Тања Николовска, Експерт од тимот на „ЕкоМозаик“

- Претставници од Општините во Североисточниот плански регион (Листа на присутни дадени во Прилог).

Јавната расправа се одвиваше по следниот Дневен ред:

1. Отварање - Јавната расправа ја отвори и ја водеше Влатко Цветаноски – Советник во одделение за оцена на влијание врз животна средина во Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање. Потоа краток осврт на постапката за оцена на влијание врз животна средина даде Хусни Тачи, Помлад соработник во одделение за оцена на влијание врз животна средина од МЖСПП кој објасни дека МЖСПП го задолжи инвеститорот да изработи Студија за оцена на влијанието врз животната средина, како услов за добивање на Решение со кое се дава согласност за спроведување на проектот, согласно Законот за животна средина.

2. Презентација на студијата за оцена на влијанието врз животната средина По претставување на присутните претставници од страна на министерството, изготвувачот на Студијата, Г-ѓа Славјанка Пејчиновска – Андонова ја истакна важноста од спроведувањето на проектот „Изградба на инсталација за производство на електрична и топлинска енергија преку горење на отпад во Североисточниот плански регион“ и значењето и придобивките од овој проект за сите општини во регионот во однос на сегашното несоодветно управување со отпадот во целиот регион и новото планирано решение како

интегриран систем за управување со отпадот во целиот регион со акцент на искористување на материјалната и енергетската вредност на отпадот.

Во презентацијата на Студијата, г-ѓа Славјанка Пејчиновска - Андонова ги презентираше основните податоци за Проектот: Инсталација за производство на електрична и топлинска енергија преку горење на отпад во Североисточниот плански регион и исто така ја истакната оправданоста на проектот и техничките карактеристики на проектот во поглед на употреба на најдобро достапни техники и ЕУ стандарди за максимална заштита на животната средина кои ќе се применат при проектирање, изградба и секојдневно работење на инсталацијата за производство на електрична и топлинска енергија од отпад како и предложените мерки за намалување односно ублажување на потенцијалните негативни влијанија врз животната средина и мониторинг план за животната средина. Експертот ја презентираше целта на Студијата за ОВЖС за проектот, методологијата на подготовка, користените алатки при нејзина подготовка и чекорите во спроведување на постапката за ОВЖС.

Техничките карактеристики на Инсталацијата и изворите на можни негативни влијанија врз медиумите и областите на животната средина со предлог мерки за нивно ублажување и намалување ги образложи Лиле Пеева, Експерт за отпад. Инсталацијата ќе биде проектирана за капацитет на искористување до 160 000 t отпад / година, а би се започнало со технички (работен) капацитет од 120 000 t отпад/ година. Избраната алтернатива за изградбата на Инсталација се наоѓа на оддалеченост од околу 3km од Куманово, во КО Доброшане, Општина Куманово, во близина на Пречистителната станица за отпадни води на Куманово. Во инсталацијата ќе се искористува цврст комунален и друг неопасен отпад од општините во Северо – источниот плански регион за добивање на електрична и топлинска енергија.

Во Студијата анализирани се можните влијанија од изградбата и работа на постојката врз животната средина и тоа: воздух, површински и подземни води, почва, отпад, бучава, радиоактивни зрачења, миризба, флора и фауна, население и човеково здравје, предел и визуелни ефекти и кумулативни влијанија. Соодветно на влијанијата, односно на причините кои допринесуваат овој Проект да има негативни влијанија врз животната средина, предвидени се мерки за намалување на овие влијанија.

Здравко Андонов, Експерт за енергетски аспекти во тимот на “ЕкоМозаик“ ги презентираше енергетските показатели на проектот односно вкупното количество на произведена електрична енергија која се очекува да изнесува околу 95.000 MWh/год, од кои околу 20% ќе се користат за сопствени потреби на инсталацијата, а остатокот ќе се испорачува на дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија. Произведената топлина од 35.000 GJ/месечно ќе се користи за загревање на стакленици. Инсталираната моќност ќе изнесува 15 MW. Експертот ги презентираше можните извори на електромагнетно зрачење во сите фази на проектот.

Тања Николовска од експертскиот тим на ЕкоМозаик даде преглед на можните влијанија врз флората и фауната, пределот и визуелните аспекти, безбедноста и здравјето при работа и социо – економските ефекти.

Лиле Пеева го презентираше Планот за мониторинг на животната средина со чија реализација ќе се следат ефектите од применетите мерки за ублажување на влијанијата и истиот овозможува воспоставување на врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат соодветни одлуки. Беа презентирани неколку примери за употребата на вакви инсталации за производство на енергија од отпад во Европа.

Главните заклучоци за оправданоста на проектот и повеќекратната корист за Република Македонија ги презентираше Експертот за оценка на влијанието на проектите врз животната средина, г-ѓа Славјанка Пејчиновска – Андонова, односно дека изградбата и функционирањето на инсталацијата ќе овозможи: намалување на количеството на отпад кој оди на депонии, намалување за околу 70-90% на површините потребни за негово депонирање, елиминирање на потенцијалната опасност кон здравјето на луѓето и животната средина од создадениот отпад, расчистување на дивите депонии покрај патиштата, речните корита и

земјоделските површини и намалување на притисоците врз растителниот и животинскиот свет, искористување на материјалната и енергетската вредност на отпадот и создавање на енергија од обновлив извор што претставува тренд во светот, минимизирање на создавање на нови оптоварувања врз животната средина преку загадувања на површинските и подземните води, нарушување на квалитетот на амбиентниот воздух поради несоодветно управување со отпадот, економски развој на целиот регион поради искористувањето на енергијата и топлината на создадениот отпад за добивање на енергија наместо искористување на природните ресурси – фосилни горива, нови вработувања и можност на развој на мали и средни претпријатија кои би давале услуги на инсталацијата во сите фази, постапување со отпадот согласно главните цели на националната Стратегија за управување со отпад во однос на намалување на количината на отпад и потенцијалната опасност од истиот, како и негово оптимално искористување како материјал/енергија, а потоа и безбедно отстранување на создадениот отпад.

3. Дискусија

Прашање: Бобан Бојковски, инспектор за животна средина од Општина Куманово - изрази задоволство од спроведувањето на проектот, особено потенцирајќи го енергетското искористување на создадениот отпад од регионот и именување како Инсталација за производство на електрична и топлинска енергија преку горење на отпад а не само Горилница за отпад како што многумина накратко ја именуваат оваа Инсталација.

Прашање: Атина Мургешанска, заменик раководител на Центарот за развој на Североисточниот плански регион – го потврди значењето на овој проект за целиот Североисточен регион и додаде дека Инсталацијата ќе биде и за горење на отпадот кој со години претставува горлив проблем не само за регионот, а и за негово искористување како обновлив извор на енергија..

Одговор: Славјанка Пејчиновска – Андонова, Експерт за оцена на влијание врз животната средина потврди дека сите општини од регионот се подеднакво важни и потребно е нивно активно учество за успешна реализација на проектот за изградба на Инсталацијата.

Здравко Андонов додаде дека Инсталацијата ќе ја искористува енергијата од отпадот и наместо да создава проблеми ќе дава приход и ќе придонесе за одржливо управување со создадениот отпад.

Лиле Пеева а објасни разликата помеѓу поимите горење на отпад и енергетско искористување на отпадот, преку системот на ефикасност на искористување на енергијата на отпадот.

Прашање: Младен Протиќ, раководител на Центарот за развој на Североисточниот плански регион, постави прашање како ќе се реши опасниот отпад кој ќе се создава во количини од 3700 т/год.?

Лиле Пеева ги објасни технологиите за стабилизирање на опасниот отпад кој откако ќе биде стабилизирани и испитан исцедокот кој ќе се создава и ќе потврди дека отпадот е неопасен, потоа ќе може да се депонира на депонија за неопасен отпад. Во моментот во Македонија нема депонија за опасен отпад, но доколку се стабилизира отпадот ќе може да се депонира на постоечките депонии за неопасен отпад.

Прашање: Добривој Николовски, Општина Крива Паланка постави две прашања.

Каде ќе се носи отпадот од горењето?

Дали регионот го има потребниот капацитет за собирање на отпадот и негово искористување?

Одговор: Славјанка Пејчиновска – Андонова образложи дека согласно подготвената Студија за изводливост, количините на отпад од регионот ги има во секоја општина како што е прикажано

во Студијата за ОВЖС и дека динамиката на транспортирање на отпадот ќе биде дефинирана на начин кој ќе овозможи непречено собирање на отпадот од регионот.

Лиле Пеева објасни дека во Инсталацијата може да се гори и индустриски неопасен отпад (типот на неопасен индустриски отпад кој може да се согорува во инсталацијата е даден во Студијата) отпад за да се искористи целиот проектиран капацитет на Инсталацијата. Имајќи го во предвид трендот на пораст на количините на создавање на отпад од година во година, Инсталацијата ќе може да го прифати целиот создаден отпад.

Во случај на ремонт, капацитетот на Инсталацијата е прифаќање на отпад за период од 3-5 дена, а застојот може да трае и до 15 дена. Во тој случај препорака е отпадот привремено да се носи на депонијата Краста во Куманово. Згурата може да се користи во градежништвото, но при подготовка на проектното решение потребно е да се разработи дали на самата локација ќе се преработува истата и разделува по фракции или истата ќе се превзема од локацијата од страна на заинтересирани купувачи.

Атина Мургешанска образложи дека регионалното тело за управување со отпад ќе ги предвиди сите наведени елементи во Студијата и заедно со сите комунални претпријатија од регионот и градоначалниците ќе гарантираат за исполнување на предвидените активности.

Славјанка Пејчиновска – Андонова потврди дека е неопходно да се следат препораките дадени во Студијата за ОВЖС за да може сите активности да се одвиваат непречено и сите решенија и препораки да се земат во предвид при подготовка на регионалните планови за управување со отпадот.

Младен Протик, раководител на Центарот за развој на Североисточниот плански регион истакна дека Североисточниот и Источниот плански регион се први од регионите кои имаат проекти за регионално решавање на управувањето со отпадот финансирани од ЕУ и МЖСПП и дека градоначалниците на општините во регионот на една од седниците на Советот на градоначалници ја поддржуваат технологијата на добивање на енергија преку согоривање на отпад.

Лиле Пеева особено ја истакна привилегијата на Североисточниот регион која ја има во поглед на решавање на проблемот со отпадот користејќи го Европското знаење и поддршка.

Славјанка Пејчиновска – Андонова потврди дека е неопходно да се земат во предвид сите барања на ЕУ Директивите и европските практики, а со самото тоа ќе бидат задоволени и националните барања за ваков тип на Инсталација. Истото е направено при подготовка на нацрт Студијата за оценка на влијание врз животната средина.

Бидејќи никој друг не се јави за дискусија јавната расправа ја затвори Влатко Цветаноски во 14:30 часот со образложение за следните чекори во постапката и можноста за доставување на забелешки и коментари од страна на јавноста до 24 јуни 2013 година.

Записничар:

Тања Николовска